

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА
ПЕТТИ ОДДЕЛ

ОДЛУКА

ПО ОДНОС НА ДОПУШТЕНОСТА НА

Жалбата бр. 32715/04

Од Абдула ЈУСУФОВСКИ

против

Република Македонија

Напомена: Македонскиот превод на текстот на одлуката на Европскиот суд за човекови права е исклучиво информативен и од него не произлегуваат никакви права и/или обврски. Единствено официјалниот текст на одлуката на Европскиот суд за човекови права на англиски и/или француски јазик, објавена од страна на Судот е автентичен и се смета за оригинал. Не е дозволено објавување на овој превод на било каков начин без претходна дозвола од страна на Министерството за правда на Република Македонија, освен во случај доколку се користи за информирање.

Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), на 31 март 2009, заседавајќи во совет составен од:

Rait Maruste, ПРЕТСЕДАТЕЛ

Karel Jungwiert,

Renate Jaeger,

Mark Villiger,

Мирјана Лазарова Трајковска

Zdravka Kalaydjieva , судии

Claudia Westerdiek, секретар на одделот,

Имајќи ја во предвид жалбата наведена погоре, поднесена на 23 август 2004 година,

Имајќи ги предвид обсервациите поднесени од страна на тужената Влада и обсервациите доставени како одговор од страна на жалителот,

Заседавајќи, го одлучи следното:

ФАКТИ

Жалителот, г-дин Абдула Јусуфоски, е македонски државјанин кој живее во Охрид. Тој беше застапуван пред судот од страна на г-дин М. Попески, адвокат со пракса во Охрид.

А. Околности на случајот

Фактите на случајот, онака како што се поднесени од странките, можат да бидат сумирани како што следи.

Жалителот бил директор и сосопственик на 33 Монтер (“компанијата”).

На 7 март 2003 г-динот П. (“тужениот”) земал тешка машинерија низ имотот (“имотот”) која компанијата го користела за сопствени потреби (конструирала паркиралиште и конейнер за отпад). Тужениот предизвикал штета на оградата и бетонската рамка.

На 17 март 2003 жалителот, застапуван од г-дин Попески, поднел во сопствено име, тужба за смеѓавање на владение. Тој тврдел дека го имал последното мирно владение на имотот и оградата, кое било попречено од страна на тужениот. Тој побарал од судот во Охрид да го попречи тужениот од создавање понатамошно смеѓавање и да му нареди да го врати имотот во првобитната состојба. Жалителот го засновал своето барање на членовите 181-184 од Законот за сопственост и други стварни права (“законот”, види “Релевантно домашно законодавство“ подоле).

На 5 декември 2003 Основниот суд Охрид го одбил барањето на жалителот поради недостиг од процесна легитимација за покренување таква тужба. Судот за засновал својата одлука, помеѓу останатото, на неговата изјава дека имотот бил најблиску до главната зграда на компанијата и дека компанијата ја изградила оградата и бетонската рамка девет години пред тоа. Жалителот понатаму изјавил дека компанијата фактички го поседува и користи имотот оттогаш. Конечно, тие останале при

тврдењето дека тој бил сопственик, иако тоа било ирелевантно за основот на случајот. Судот одлучил дека компанијата, како посебен правен субјект, е во владение на имотот и дека соодветно е единствениот субјект кој има право да бара негова заштита. Судот нашол дека жалителот нема сопственост врз имотот и дека соодветно нема процесна легитимација да бара заштита според член 184 од Законот.

На 21 февруари 2004 жалителот се жалел, тврдејќи дека пристапот на првостепениот суд е премногу формалистички и дека наместо тоа треба да биде земен во предвид фактот дека тој имал право на сопственост. Во последниот контекст, тој презентирал незаверена копија од договор за продажба од 1998 година, со кој тој наводно се стекнал со тоа право, како и уплатница за плаќање на цената на имотот.

На 27 април 2004 Апелациониот суд Битола ја одбил жалбата на жалителот и ја потврдил одлуката на понискиот суд. Врз основа на членовите 167 (непосредно владение) и 184 од Законот, судот останал при тоа дека жалителот немал соодветна процесна легитимација да ја започне постапката. Во таа смисла, судот нашол дека компанијата е таа која има вистинско владение врз имотот. Судот исто така го одбил аргументот на жалителот дека тој имал право на сопственост, со оглед на тоа што спорот се однесува на уживање на владение.

Б. Релевантно домашно законодавство

1. Закон за сопственост и други стварни права

Според членот 161 од Законот, сопственикот или претпоставениот сопственик има право да бара престанок на

вознемирувањето на неговата или нејзината сопственост, кое не е предизвикано со одземање на стварта. Сопственикот исто така има право да бара надомест на штета според генералните правила за надомест.

Членот 167 ставовите 1 и 2 од Законот пропишуваат дека секое лице кое има контрола врз имотот, непосредно или преку застапник, може да тврди дека има владение врз истото (посредно владение). Лице кое има контрола врз одреден имот преку друго лице кое ужива неспоредно владение врз основа на договор или друг правен акт, исто така може да тврди дека има владение врз тој имот (поредно владение).

Членот 182 став 1 од Законот пропишува дека владетелот или држателот на правото на владение е овластен да го штити неговото или нејзиното владение од вознемирување или лишување.

Членот 184 од Законот пропишува дека владетелот чие владение било незаконски вознемирено или запленето има право да побара од судот да утврди дека вознемирувањето или заплenuвањето се случило, да нареди враќање во поранешна состојба или да забрани други понатамошни слични десјтвија. Судската заштита е достапна во посебна постапка согласно последното мирно владение, независно од однесувањето на владетелот како и дали вознемирувањето било законско и во јавен интерес.

Според членот 185 став 1 од Законот, лице кое има посредно владение на одредена сопственост може да бара судска

заштита на сопственоста доколку лицето кое е во непосредно владение на истата не се откажало од тоа.

2. Законот за парнична постапка од 1998 година

Според членот 2 од Законот од 1998, судот одлучува по тужбеното барање во границите на барањето поставено пред него.

ЖАЛБЕНИ НАВОДИ

Темелејќи се на членовите 167 став 2 и 185 став 1 од Законот, жалителот се жалел според членовите 6 и 13 од Конвенцијата и според членот 1 на Протоколот 1 дека националните судови не му признале легитимација да поведе постапка во врска со својата сопственост.

ПРАВО

1. Жалителот се жалел дека националните судови не му признале легитимација да поведе постапка, потпирајќи се на членот 6 од Конвенцијата, кој во делот кој е релевантен, пропишува:

Член 6 став 1

“Во определувањето на неговите граѓански права и обврски... секој има право на фер..судење..од...трибунал..“

Владата изнесе дека на жалителот не му било одречено правото на пристап до судот, со оглед на тоа што тој се откажал од предметната граѓанска тужба. Судовите, правилно ја одбиле истата со оглед на тоа што таквата тужба можела да биде поднесена само од страна на компанијата, како последен

непосреден владетел на имотот. Тие понатаму останаа при тоа дека жалителот не го изнел пред домашните судови прашањето за тоа дали има посредно владение на имотот. Оттука, тие не го земале во предвид тоа прашање, што е во согласност со членот 167 став 2 од Законот од 1998. Дополнително, не постоел правен акт, како што тоа го утврдува членот 167 став 2 од Законот, кој би потврдил дека жалителот има посредно владение на имотот.

Жалителот останал при тоа дека тој се одлучил да бара заштита на своето посредно владение, кое произлегло од правото на сопственост, со оглед на тоа што не постоел правен акт со кој на компанијата и се припишува правото на непосредно владение.

Тој понатаму тврдел дека според принципот *iura novit curia*, домашните судови требале да ја земат во предвид неговата тужба како и неговото посредно владение.

Судот смета дека одбивањето на домашните судови мериторно да го разгледаат тужбеното барање на жалителот мора да се земе во предвид од аспект на правото на пристап до суд (види *Luordo v. Italy*, no. 32190/96, став 83, ECHR 2003- IX).

Врз основа на фактите на случајот, Судот забележува дека жалителот бил директор и со-сопственик на компанијата. Компанијата, како посебен правен субјект, имала непосредно владение на имотот, како што е пропишано согласно членот 167 став 1 од Законот. Страните не го оспориле ова. Барањето на жалителот дека тој имал право на сопственост – кој тој за прв пат го покренал во својата жалба против одлуката на Основниот суд – беше одбиено од страна на Апелациониот суд како

неосновано. Разгледувајќи ги прашањата поставени пред нив, судовите утврдиле дека жалителот немал процесна легитимација да бара заштита на правото на мирно уживање на сопственоста, со оглед на тоа што истата не била негова, туку на компанијата. Оттука, компанијата била единствениот субјект надлежен да покрене такво барање. Во таа смисла, Судот повторува дека не е негова задача да го заземе местото на националните судови. Задачата е првенствено на националните власти, односно судовите, да ги разрешуваат проблемите поврзани со толкувањето на домашното законодавство (види *Fetaovski v. Republic of Macedonia*, no. 10649/03, став 37, 19 јуни 2008). Судот смета дека ограничувањето на својството на жалителот да истапува во оспорената постапка не е поврзано со арбитражното или неразумно применување на процесното правило.

Што се однесува до наводите на жалителот дека домашните судови требало да му признаат процесна легитимација како на посреден владетел, судот забележува дека жалителот, кој бил застапуван од страна на застапник, не го покренал ова прашање ниту во своето барање, ниту во жалбата од 21 февруари 2004. Оттука, истото не било покренато, ниту суштински ниту преку имплицирање, пред домашните судови. На жалителот сега не му е отворена можноста да се жали за наводно пропуштање од страна на судовите да разгледаат одредено прашање кое не било покренато од негова страна.

Следи дека жалбата е очигледно неоснована и мора да биде одбиена во согласност со членот 35 ставови 3 и 4 од Конвенцијата.

2. Жалителот исто така се жалел дека националните судови не му овозможиле судска заштита на неговите сопственички права, спротивно на членот 1 од Протоколот 1, кој гласи:

“Секое физичко или правно лице има право на непречено уживање на својата сопственост. Никој нема да биде лишен од својата сопственост освен кога е тоа во јавен интерес и под услови определени со закон и општите принципи на меѓународното право.

Претходните одредби на никаков начин не го спречуваат правото на државата да ги примени оние закони кои се неопходни за да се контролира користењето на сопственоста, согласно на општите интереси или да се обезбеди плаќање на даноците или други придонеси или парични казни. “

Владата се произнесе дека домашните судови не биле повикани да одредуваат дали жалителот има право на сопственост. Дури и под претпоставка дека тоа е вистина, жалителот пропуштил да покрене одделна постапка во таа смисла според членот 161 од Законот.

Конечно, тие останаа при тоа дека жалбата на жалителот во врска со членот 1 од Протоколот 1 не е компатибилна *ratione personae* со оглед на тоа што тој, бидејќи не е единствениот сопственик на компанијата, не може да се жали за правата дадени само на компанијата.

Жалителот спореше дека имал право на сопственост. Домашните судови не го оспориле тој факт и погрешно го оцениле како нерелевантен. Под такви околности, тие погрешно го примениле правото.

Судот потсетува дека дека правилото за исцрпување на домашните правни средства согласно членот 35 став 1 од Конвенцијата ги обврзува жалителите прво да ги искористат средствата кои се нормално достапни и доволни во

домашниот правен систем, и кои би им овозможиле надомест за наводните повреди. Членот 35 став 1 исто така условува жалбите кои подоцна би биле поднесени пред судот прво требаат да бидат поднесени пред соодветниот домашен орган, барем суштински и во согласност со формалните барања согласно домашното право, но не и дека можност треба да се даде и на средства кои се несоодветни или неефективни (види *Jasar v. Republic of Macedonia (dec.)* no. 69908/01, 19 јануари и 11 април 2006, и цитираните референци).

Единствените средства кои според членот 35 се бара да идат исцрпени се оние кои се поврзуваат со наводните повреди и кои истовремено се возможни и доволни. Постојењето на таквите средства мора да биде доволно сигурно не само во теорија, туку исто така и во пракса, што доколку не се исполнат, ќе недостига потребната достапност и ефективност (види *Akdivar and others v. Turkey*, 16 септември 1996, став 66, Извештаи на пресуди и одлуки 1996 –IV).

Во конкретниот случај, Судот смета дека жалителот не ги исцрпел домашните средства во однос на неговите жалби под овој наслов. Во оваа смисла, тоа се однесува на неговото наоѓање за пропуштањето на жалителот да ги изложи своите наводи за тоа дека е посреден владетел пред домашните судови. Под претпоставка дека тој е сопственик на имотот, тој не ги искористил, како што спореше Владата, средствата согласно членот 161 од Законот, ниту пак барал надомест за штета. Овие средства биле несомнено способни

да му обезбедат на жалителот надомест за наводните повреди.

Следи дека оваа жалба мора да биде одбиена според членот 35 ставовите 3 и 4 од Конвенцијата за неисцрпување на домашните средства.

3. Конечно, жалителот се жалел според членот 13 од Конвенцијата, кој гласи:

“ Секој, чии права и слободи определени во Конвенцијата се повредени, ќе има ефективен лек пред домашните органи, без оглед на тоа што повредата била сторена од лица кои вршеле службена должност.“

Според праксата на Судот, оваа одредба се применува само кога поединецот има “основано барање“ да биде жртва на повреда на право од Конвенцијата (види *Berisha and Haljiti v. Republic of Macedonia* (dec.) no. 18670/03, 16 јуни 2005)

Судот одлучи погоре дека суштинските жалби се очигледно неосновани. Од слични причини, жалителот нема “основано барање“.

Следи дека овој дел на жалбата е исто така очигледно неоснован со смисла на членот 35 став 3 од Конвенцијата и мора да биде одбиен согласно членот 35 став 4.

Од овие причини, Судот едногласно

Ја прогласи жалбата за недопуштена.

Claudia Westerdiek

Секретар

Rait Maruste

Претседател